

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Osnove latinske epigrafije				
Šifra/kod	FIL ARH 431	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6 ETC
Ciklus studija	DRUGI	Semestar	DRUGI	Ak. godina	2017 /2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Preduslova za upis na ovaj predmet nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr. Amra Šaćić Beća			
	Kontakt podaci	Kabinet: 134 E-mail: amra.sacic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 157	Termin konsultacija	srijeda 13 – 15 četvrtak 13 – 15 petak 19 – 20	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 2 </u> ; seminar <u> 0 </u> ; vježbe <u> 1 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet je koncipiran tako da se studenti upoznaju sa osnovama latinske epigrafije. Akcenat u radu će biti na epigrafskom materijalu pronađenom na tlu BiH. Predmet se zasniva na čitanju i analiziranju teksta natpisa što znači da će studenti kroz vježbe dobiti priliku da se upoznaju sa metodama epigrafije. U sklopu predmeta detaljno će biti objašnjene abrevacije, sigle, ligature i druge odlike karakteristične za epigrafiju. Posebna pažnja biti će usmjerena ka rimskoj, keltskoj i autohtonoj ilirsko – panonskoj onomastici. Radi praktičnog upoznavanja sa epigrafskim nasljeđem BiH, u sklopu ovog predmeta je predviđena studentska posjeta muzeju (Zemaljskom muzeju ili Muzeju Sarajeva).				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente sa osnovama epigrafije što je za buduće arheologe važno jer tokom svoje buduće karijere izvjesno je da će se susretati sa arheološkim materijalom koji je kontekstualno vezan za epigrafske spomenike. Jedan od ciljeva jeste da studenti nauče kako da razlikuju vrste epigrafskih spomenika, datiraju ih i odredite kontekst njihovog nastanka.				
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznavanje osnovnih metodoloških parametara epigrafije 2. Razumijevanje latinskog onomastičkog sistema 3. Poznavanje i upotreba kritičkog aparata 				

4. Presentiranje usvojenih metodoloških odrednica kroz praktičan rad
5. Motivacija za izučavanje najstarih tragova pismenosti na tlu BiH

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenta sa predmetom, obaveznom literaturom i metodologijom rada. Pregled nastanka i razvitka pisma. Definisanje pojma epigrafija.
2.	Osnovni onomastički elementi koji se pojavljuju na epigrafskim spomenicima (<i>praenomen, nomen, cognomen, agnomen</i>). Imenski obrazac žena. Patronimik ili filijacija. Širenje carskih nomena u Iliriku. Ilirska, panonska i keltska imena na tlu današnje BiH. Povezanost onomastike i procesa romanizacije.
3.	Znakovi uobičajeni u filološkoj kratlici antičkih tekstova (objašnjene abrevacije, sigle, ligature i druge odlike karakteristične za epigrafiju) Transkripcija. <i>Dominatio memoriae</i> na epigrafskim spomenicima.
4.	Vrste natpisa: javni natpisi (<i>tituli publici</i>), privatni natpisi (<i>tituli privati</i>), pravni natpisi (<i>acta</i>) i natpisi na upotrebnim predmetima (<i>instrumentum</i>)
5.	Nadgrobnici natpisi (stele, cipusi, urne). Vizuelizacija spomenika. Početna formula (DIS MANIBUS; DIS MANIBUS SACRUM). Kratice na kraju nadgrobnog natpisa. Nadgrobnici spomenici na tlu današnje BiH.
6.	<i>Carmena epigraphica</i> – umjetničko izražavanje na epigrafskim spomenicima. Najstariji tragovi književnosti na prostoru Zapadnog Balkana.
7.	Posvetni (votivni) spomenici. Obrasci zavjetnih natpisa. Standardne kratice za imena i atribute božanstava. Autohtona, rimska i istočnjačka božanstva na natpisima pronađenim u BiH. <i>Interpretatio Romana. Tabellae defixionum.</i>
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Počasni natpisi. <i>Cursus honorum</i> . Carska titulatura. Vrste počasnih natpisa. Analiza tekstova uklesanih na počasnim natpisima. Natpisi na građevinama.
10.	Vojne diplome. Datacija. Konteksti nalaza. Autohtoni narodi u auxilijarnim jedinicama i vojne diplome. Pravni karakter vojne diplome. Struktura vojne diplome.
11.	Cestovni natpisi – miljokazi (<i>miliaria</i>). Vrste miljokaza (klasični i počasni). Karakteristike carskih miljokaza. Miljokazi u rimskim provincijama Dalmaciji i Panoniji.
12.	Natpisi na upotrebnim predmetima (<i>instrumentum</i>). Žigovi radionica. Kalupi. Skraćenice. Imena vojnih jedinica na rimskoj opeci.
13.	Karakteristike vojnih natpisa (<i>miles, eques, centurio, tribunus militum, veteranus</i>). Natpisi legija i kohorti na tlu današnje BiH. Onomastičke karakteristike na vojnim natpisima rimske provincije Dalmacije.

14.	Međašni spomenici. Lokaliteti nalaska. Karakteristike. Skraćenice.
15.	Kontekstualni značaj epigrafskih spomenika (izvor za romanizaciju, urbanizaciju, ekonomiju, kulturu antičkog Ilirika)
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitička metoda (analiza tekstova uklesanih na epigrafskim spomenicima) 2. Heuristička metoda (postići studente da kroz međusobni razgovor ili kroz razgovor sa nastavnikom dođu do zaključaka) 3. Kvalitativna i kvantitativna metoda u kontekstu epigrafije 																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">R. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">10%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">10%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Esej</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td style="text-align: center;">10%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td>Polusestrialna provjera znanja</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">25%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">5</td> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">45</td> <td style="text-align: center;">4</td> </tr> <tr> <td colspan="2"></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2"></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td></td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obavezno prisustvo studenata sa redovnim statusom studiranja uz maksimalno tri odsustva po semestru. • aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra • seminarski rad / esej koji predstavlja slobodan izbor studenta unutar ponuđenih tema iz oblasti epigrafije 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo na nastavi	10	10%	2.	Aktivnost na nastavi	10	10%	3.	Esej	15	10%	4.	Polusestrialna provjera znanja	20	25%	5	Završni ispit	45	4									Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prisustvo na nastavi	10	10%																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	10%																																		
3.	Esej	15	10%																																		
4.	Polusestrialna provjera znanja	20	25%																																		
5	Završni ispit	45	4																																		
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		

	<ul style="list-style-type: none"> • parcijalna provjera znanja polovinom semestra. Test će biti koncipiran tako da obuhvati gradivo koje će biti izloženo u prvih sedam sedmica nastave • završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i> MATIJAŠIĆ 2002. : Robert Matijašić, <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, Pula. BLOCH 1971. : Raymond Bloch, <i>Latinska epigrafika</i>, Beograd. MESIHOVIĆ 2011. : Salmedin Mesihović, <i>Antiqvi Homines Bosnae</i>, Sarajevo. KEPPIE 1991.: Lawrence Keppie, <i>Understanding Roman inscriptions</i>, Baltimore. COOLEY 2012. : Alisone E. Cooley, <i>The Cambridge Manual of Latin Epigraphy</i>, Cambridge University Press <i>The Oxford Handbook of Roman Epigraphy</i> (ed. Ch. Bruun and J. Edmondson), 2014, Oxford. PAŠKVALIN 2012. : Veljko Paškvalin, <i>Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine</i>, ANUBiH, Djela K. LXXXIII, Centar za balkanološka ispitivanja K. 9, Sarajevo.</p> <p><i>Dodatna:</i> <i>Epigraphic evidence from inscriptions</i> (ed. J. Bodel), 2001, London – New York IMAMOVIĆ 1977. : Enver Imamović, <i>Antički kulturni i votivni spomenici na području BiH</i>, Sarajevo. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015. : Salmedin Mesihović / Amra Šaćić, <i>Historija Ilira</i>, (poglavlje Latinska epigrafija kao izvor za historiju Ilira), Sarajevo.</p>

Corpus Inscriptionum Latinarum III (ed. Th. Mommsen), Berlin 1873: Supplementa 1889–1902.

Corpus Inscriptionum et Monumentorum Religionis Mithriacae (ed. M.J. Vermaseren), 2Bd, Den Haag 1956 —1960.

Carmia Latina epigraphica (izd. F. Bücheler), Leipzig, 1895 - 1897.

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMXL e MCMLX repertae et editae sunt (ed. A. et J. Šašel), Situla 5, Ljubljana 1963 (št. 1–451);

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLX e MCMLXX repertae et editae sunt (ed. A. et J. Šašel), Situla 19, Ljubljana 1978 (št. 452–1222);

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt (izd. A. et J. Šašel), Situla 25, Ljubljana 1986 (št. 1223–3128).

Inscriptions de la Mésie supérieure vol.1 (ed. M. Mirković et. S. Dušanić), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1976.

Inscriptions de la Mésie supérieure vol.2 (ed. M. Mirković), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1986.

Inscriptions de la Mésie supérieure vol.3 (ed. P. Petrović), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1995

ALFÖLDY 1969.: Géza Alföldy, Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia, BzN, N.F. Beiheft 4, Heidelberg.

BOJANOVSKI 1967.: Ivo Bojanovski, *Arheološko – epigrafska bilješka sa Drine*, ČGT, vol. VII, 41 — 53, Tuzla..

BOJANOVSKI 1977.: Ivo Bojanovski, *Rimski natpisi iz doline Trebišnjice*, Tribunia, vol. 3, 67 — 98, Trebinje.

BOJANOVSKI 1982.: Ivo Bojanovski, *Antičko rudarstvo u unutrašnjosti provincije Dalmacije u svjetlu epigrafskih i numizmatičkih izvora*, ARR JAZU VIII — IX, 89 — 120, Zagreb.

Dušanić 2010. : Slobodan Dušanić, *Selected Essays in Roman History and Epigraphy*, Beograd.

IMAMOVIĆ 1980.: Enver Imamović, *Medašni natpisi na području rimske provincije Dalmacije*, Prilozi Instituta za istoriju, XVI, br. 17, 27— 59, Sarajevo.

KATIČIĆ 1976.: Radoslav Katičić, *Ancient Languages of the Balkans*, Paris.

LÓRINCZ 2005.: Barnabás Lőrincz, *Onomasticon provinciarum Europae Latinarum*, Budapest.

MIŠKIV 1997 / 1998.: Jesenka Miškiv, *Rimska vojnička diploma iz Slavenskog broda*, VAMZ, Vol. 30 - 31, 83 — 101, Zagreb.

MÓCSY 1983.: András Mócsy, *Nomenclator provinciarum Europae Latinarum et Galliae Cisalpine cum indice inverso*, col. „Dissertationes Pannonicae“, Budapest.

RENDIĆ – MIOČEVIĆ 1989.: Duje Rendić – Miočević, *Illyrica (o problemu ilirske onomastičke formule u rimsko doba)*, u: *Iliri i antički svijet (ilirološke studije)*, 675 – 690, Split.

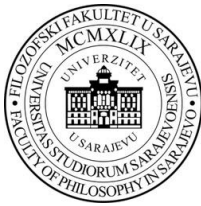
ŠAČIĆ 2011.: Amra Šaćić, *Antički epigrafski spomenici istočne Hercegovine*, Filozofski fakultet u Sarajevu : rukopis magistarskog rada, Sarajevo.

ŠAČIĆ 2014.: Amra Šaćić, *Četiri do sada neobjavljena epigrafska spomenika*, ANU BIH Godišnjak, CBI 43, 155 — 166, Sarajevo.

ŠKEGRO 1997.: Ante Škegro, *Inscriptiones latinae et graecae Bosniae et Hercegovinae*, Opuscula Archaeologica, Vol. 21, 85 — 116, Zagreb.

ŠKEGRO 2003.: Ante Škegro, *Rimski spomenici iz Bosne i Hercegovine*, VAMZ,

	Vol. 36, 135 – 164, Zagreb. WILKES 1976.: J. J. Wilkes, <i>Boundary Stones in Roman Dalmatia I.</i> , The Inscriptions, AV 25, 258 — 274, Ljubljana.
Napomene	Nastavnik će obaveznu literaturu studentima dati u digitalnom obliku u toku prve sedmice nastave

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija. Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija staroga Rima				
Šifra/kod	FIL HIS 231	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	II
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	prof. dr. sc. Salmedin Mesihović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 134 E-mail: salmedin.mesihovic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 157	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __4__ ; seminar __1__ ; vježbe __4__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Nastavni predmet „Historija staroga Rima“ izučava civilizacijski razvitak rimskoga svijeta od VIII. st. p. n. e. sve do kraja VI. i početka VII. st. n. e. U tome okviru se bavi sljedećim temama : Preduvjeti nastanka rimskoga svijeta i rimske klasične civilizacije, Etrurcima, epohom Kraljevstva, epohom Republike, epohom Principata, epohom Dominata, kao i općekulturnim fenomenima.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta „Historija staroga Rima“ je kvalitetno osposobljavanje studenta da ovlada znanjem rimskoj klasičnoj civilizaciji, kao i da stekne vještine i znanja kojima može da razumije njenu baštinu i nasljeđe, kao i sticanje sposobnosti da naučeno primijeni u modernim procesima i arheološkim istraživanjima.				
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznavanje osnovnih faktografskih činjenica 2. Razumijevanje uzročno – posljedičnih veza 3. Poznavanje i upotreba kritičkog aparata 4. Presentiranje usvojenih metodoloških odrednica u kontekstu pisanja eseja / seminara / naučnog rada ili izlaganja prezentacije. 5. Motivacija za izučavanje, istraživanje i presentiranje rimske klasične civilizacije. 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje sa predmetom. Literatura. Značaj rimske klasične civilizacije i njena dostignuća.
2.	
3.	Izvorna građa, sa posebnim osvrtom na epigrafske spomenika i ostatke materijalne kulture.
4.	
5.	Preduvjeti nastanka rimskoga svijeta. Indoeuroljani, Mediteran, Drevna Italija, Etrurci, „Sveta loza trojanska“ : Enejidska priča. Arheologija epohe <i>origines</i> .
6.	
7.	Regalna epoha
8.	
9.	Rana Republika
10.	
11.	Srednja Republika
12.	
13.	Agrarna kriza i Kasna Republika
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Fenomeni I (sa posebnim osvrtom na materijalnu kulturu)
18.	
19.	Fenomeni II (sa posebnim osvrtom na materijalnu kulturu)
20.	
21.	Uspotava principata i Augustovsko doba
22.	
23.	Dinastije Julijevaca – Klaudijevaca i Flavijevaca
24.	
25.	„Dinastija“ Antonina
26.	
27.	Dinastija Severa i Pedesetogodišnjica
28.	
29.	Dominat
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	

--

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Usmeno izlaganje (<i>ex cathedra</i>), prezentacije, kartografija, dokumentarni filmovi, referati.																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 604 1437 976"><thead><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Prisustvo na nastavi</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Esej/referat/seminar</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Polusestrialni ispit</td><td>25</td><td>25 %</td></tr><tr><td>5.</td><td>Završni ispit</td><td>45</td><td>45%</td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: _____ bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obavezno prisustvo studenata sa redovnim statusom studiranja uz maksimalno tri odsustva po semestru. • Aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra • Seminarski rad / esej koji predstavlja slobodan izbor studenta unutar nastavnih oblasti rimske klasične civilizacije. • Parcijalna provjera znanja polovinom semestra. Usmeni ispit sa gradivom iz Izvorne građe, epohe Kraljevstva i epohe Republike. • Završna provjera znanja. Pismeni i usmeni ispit koji obuhvata materiju iz svih oblasti izučavanja nastavnog predmeta.	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo na nastavi	10	10%	2.	Aktivnost na nastavi	10	10 %	3.	Esej/referat/seminar	10	10%	4.	Polusestrialni ispit	25	25 %	5.	Završni ispit	45	45%	Ukupno: _____ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Prisustvo na nastavi	10	10%																										
2.	Aktivnost na nastavi	10	10 %																										
3.	Esej/referat/seminar	10	10%																										
4.	Polusestrialni ispit	25	25 %																										
5.	Završni ispit	45	45%																										
Ukupno: _____ bodova			100%																										
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																												

Literatura	<i>Obavezna</i> Salmedin Mesihović, ORBIS ROMANVS (<i>Udžbenik za historiju klasične rimske civilizacije</i>), Sarajevo, 2015.
	<i>Dodatna</i> Oksfordska istorija Rimskog sveta, Beograd, 1999. D. Brujić, Vodič kroz svet antike, Beograd, 2002.
Napomene	Nema

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju/Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	OSNOVE ETNOLOGIJE				
Šifra/kod	FIL ARH 333	Status (obavezni ili izborni)	obavezan	ECTS	
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. Godina	2017/18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr.Aiša Softić			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:aisa.softic@ff.unsa.ba Telefon:+387 33 253 251	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ___2___; seminar_____; vježbe_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij se zasniva na upoznavanju studenata sa postankom i razvojem etnologije kao zasebne znanosti, kao i sa različitim teorijama u etnologiji i njihovim glavnim predstavnicima. S obzirom da je namijenjen studentima arheologije, kolegij će biti koncipiran iz tri cjeline: 1. teorije i škole u etnologiji; 2. osnovni elementi opće etnologije; 3. etnološki rad u BiH.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Sticanje osnovnih znanja kako iz opće tako i iz nacionalne etnologije, uočavanje srodnosti između etnologije i drugih, njoj bliskih znanosti, a naročito arheologije.				
Ishodi učenja	<p>Nakon odslušanog kolegija, studenti će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - steći uvid u specifičnosti etnološke nauke i njen historijski razvoj, - raspolagati znanjem o najznačajnijim školama u etnologiji i njihovim predstavnicima, - ovladati etnološkom terminologijom, - etnološka znanja znati iskoristiti u svom bazičnom studiju. 				

	.
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem predmeta, načinom izvođenja nastave, obaveznom i preporučenom literaturom.
2.	Razvojni put etnologije – od prvih spomena do jasnog definiranja. Terminološke nedoumice. Ciljevi i zadaci etnologije. (Bauzinger, Poarije, Čapo-Žmegač)
3.	I TEORIJE I ŠKOLE U ETNOLOGIJI I NJIHOVI GLAVNI PREDSTAVNICI 1. Evolucionistička teorija (Bastian, Morgan, Tylor, Frazer) (Barnard, Moor, Bošković)
4.	2. Od evolucionizma ka difuzionizmu (Rivers, Boas) (Bošković, Moor)
5.	3. Difuzionizam i njegovi glavni predstavnici (Frobenius, Grebner, Schmidt) (Poarije, Bošković)
6.	4. Funkcionalizam (Malinowski, Redclife-Brown) (Moor, Bošković)
7.	Strukturalizam Levi-Straussa (Moor, Bošković)
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	II OPĆA ETNOLOGIJA 1. Osnovne odlike i kratak pregled (sporazumijevanje, društvena organizacija, običaji, vjerovanja) (Bajraktarović)
10.	2. Postanak i razvoj ljudskog staništa, načini i oblici privređivanja, odijevanje u etnološkom kontekstu (Bajraktarović)
11.	Opća vs. nacionalna etnologija (Bratanić, Belaj, Pavković)
12.	Karakteristike etnološkog rada u BiH (Palavestra, Kajmaković i Buturović, Beljkašić-Hadžidedić)
13.	Tradicijska duhovna kultura u BiH u etnološkom obzorju (Kajmaković, Fabijanić, Kulišić, Petrić, Palavestra, Buturović, Softić)
14.	Tradicijska materijalna kultura BiH kao predmet etnoloških istraživanja (Beljkašić-Hadžidedić, Bugarski, Čulić, Bajić, Hadžidedić)
15.	Etnolog na terenu – karakteristike terenskoistraživačkog rada u etnologiji

	(Potkonjak)
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Uz obavezan dio nastave, koji se sastoji iz predavanja i vježbi, koristiće se i prezentacija uz upotrebu savremenih tehnologija, zatim analiza, diskusija i rasprava.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 949 1435 1325"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Redovno prisustvo</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na predavanjima</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovno prisustvo predavanjima; • Aktivno učešće u diskusijama; pokazivanje inicijative; • Polusemestralni ispit; • Završni pismeni ispit. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Redovno prisustvo	10	10%	2.	Aktivnost na predavanjima	10	10%	3.	Polusemestralna provjera znanja	40	40%	4.	Završna provjera znanja	40	40%													Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Redovno prisustvo	10	10%																																		
2.	Aktivnost na predavanjima	10	10%																																		
3.	Polusemestralna provjera znanja	40	40%																																		
4.	Završna provjera znanja	40	40%																																		
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		

	<p>Napomena:</p>
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jerry D. Moore, Uvod u antropologiju. Teorije i teoretičari kulture. Zagreb, 2002. 2. Žan Poarije, Istorija etnologije. Beograd, 1999. 3. Branimir Bratanić, Regionalna ili nacionalna i opća etnologija. Slovenski etnograf X. Ljubljana, 1957, str.7-18. 4. Nikola Pavković, Antropologija/etnologija – nauka o drugima. Glasnik Etnografskog instituta 41. Beograd, 1992, str. 205-211. 5. Vitomir Belaj, Plaidoyer za etnologiju kao historijsku znanost o etničkim skupinama. Studia etnologica 1. Zagreb, 1989, str. 9-17 6. Mirko Bajraktarović, Osnovi opšte etnologije. Beograd, 1977. 7. Nedžad Hadžidedić, Etnografski pregled Bosne i Hercegovine. Sarajevo, 1997. 8. Spomenica stogodišnjice rada Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine. Sarajevo, 1988.

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sanja Potkonjak, Teren za etnologue početnike. Zagreb, 2014. 2. Glasnik Zemaljskog muzeja BiH (odgovarajuća godišta i prilozi) 3. Ljiljana Beljkašić-Hadžidedić. Razvojne tendencije u etnologiji u SR Bosni i Hercegovini. Pregled. Sarajevo, juli-august 1984, god.LXXIV, br.7-8, str. 867-875 4. J. Monagha & P. Just, Socijalna i kulturna antropologija. Sarajevo, 2003.
Napomene	Sva obavezna i dodatna literatura, ukoliko ne bude postojala u Biblioteci, biće studentima stavljena na raspolaganje od strane predmetnog nastavnika.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

Fakulteta

SYLLABUS - ljetni

Odsjek	Historiju / katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Rimska provincijalna arheologija				
Šifra/kod	FILARH 570	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	ECTS 5 Druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	II CIKLUS	Semestar	LJETNI	Ak. godina	2017./18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E-mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-158	Termin konsultacija	Ponedjnak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Ma. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja: 2, seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Prostor današnje Bosne i Hercegovine se ne može promatrati izdvojeno u odnosu na okolna područja. Sam prostor današnje Bosne i Hercegovine je bio duboko kulturološki, administrativno i na svaki drugi način involviran u prostor koji je danas definiran kao Republika Hrvatska, Mađarska, Srbija i Crna Gora. Unutrašnjost provincije Dalmacije i Panonije kojima je prostor današnje Bosne i Hercegovine pripadao imao je direktne veze sa antičkim gradovima poput Salone, Narone, Murse, Cibala, Siscije, Viminaciuma i drugih gradova.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznati se sa antičkim naseljima i najvažnijim nalazima na prostoru koje se neposredno nalazi uz Bosnu i Hercegovinu. Na nekim mjestima su izgrađeni kapitalni objekti i nalazi koji su imali velikog uticaja i na unutrašnjost. Cilj je upoznati studente i sa zdanjima poput Dioklecijanove palače, Cibala i drugih naselja.				
Ishodi učenja	Ishodi učenja se primarno odnose na osposobljavanje i pravilnu komparaciju te kontekstualizaciju širih procesa koji su se neraskidivo odnosili na širi region.				

--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Rimska provincijalna arheologija	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uspostava rimske vlasti na istočnoj obali Jadrana Antička Pula
2.	Narona i njen ager Epidaur
3.	Salona, veliko središte rimske provincije Dalmacije Dioklecijanova palača
4.	Mursa i Cibale, rimska urbana naselja u Panoniji
5.	Siscija rimski grad Burnum Tilurium
6.	Histri, Liburni
7.	Gospodarstvo antičke Istre
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Antičke nekropole na Balkanu Načini ukopa, prilozi
10.	Pokretni nalazi u rimskoj provinciji Dalmaciji (staklo, keramika)
11.	Pokretni nalazi u rimskoj provinciji Dalmaciji (metal, oružje, oruđe, nakit)
12.	Viminacijum
13.	Gamzigrad
14.	Šarkamen
15.	Pokretni nalazi u rimskoj provinciji Meziji
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi kroz predavanja i video prezentaciju, lokaliteta, materijala, objekata i karata.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 499 1435 1205"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva polusemestralna provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnosti</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45	2.	Aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45																																		
2.	Aktivnosti	5	5																																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																		
4.																																					
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p>Obavezna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mate Suić „Antički grad na istočnom Jadranu“. Zagreb – više izdanja 2. Nenad Cambi „Antika“. Zagreb, 2002. 3. Emilio Marin „Ave Narona“. Zagreb, 1997. 4. Duje Rendić – Miočević „Iliri i antički svijet“. Split, 1989. – dio koji se odnosi na rimski period 5. Aleksandar Jovanović „Ogledi iz antičkog kulta i ikonografije“. Beograd, 2007. 6. Aleksandar Jovanović „Rimske nekropole na teritoriji Jugoslavije“. Beograd, 1984. 7. R. Matijašić „Gospodarstvo antičke Istre“. Pula, 1998. 8. Ivana Iskra Janošić „Urbanizacija Cibala i razvoj keramičarskih središta“. Zagreb – Vinkovci, 2001. 9. D. Pinterović „Mursa i njeno područje u antičko doba“. Zagreb, 1978. 10. Grupa autora „Longae Salonae“. Split, 2003. 11. Grupa autora „Rimska vojska u Burnumu“. Drniš – Šibenik – Zadar, 2007. 12. Alka Starac „Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji I“. Pula, 1999. 13. Alka Starac „Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji II“. Pula, 2000.
	<p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora (hrsg.) Mirjana Sanader „Kroatien in der Antike“. Zagreb, 2007. 2. Grupa autora „Antička Duklja – nekropole“. Titograd, 1975. 3. Mirjana Sanader „Tilurium I – Istraživanja 1997. – 2001. Zagreb, 2003. 4. Grupa autora „Tilurij – arheološka istraživanja 2004“. U: <i>Opusculae archaeologica</i> 28, Zagreb, 2005, str. 221 do str. 243. 5. Grupa autora „Tilurium III istraživanja 2002 - 2006“. Zagreb, 2014.
	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historiju / katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija Grčke i Rima II				
Šifra/kod	FILARH 203	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	ECTS 5 Druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I CIKLUS	Semestar	LJETNI	Ak. godina	
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E- mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-158	Termin konsultacija	Ponedjак 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Ma. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja 2, seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet „Arheologija Grčke i Rima II“ tretira problematiku nastanka grada Rima, njegovog urbanističkog razvoja, arheoloških ostataka, te širenja rimske države na postor Evrope, Bliskog Istoka i Afrike. Na temelju ovih procesa nastala je jedna nova civilizacija oslonjena na prethodnu grčku kulturu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj izučavanja predmeta je upoznati se sa bogatom rimskom kulturom, te materijalnim ostacima, zdanjima, hramovima, mauzolejima, forumima, ali i pokretnim predmetima i predmetima svakodnevne upotrebe poput nakita, oružja, oruđa, odjeće, keramike, stakla, opreme i drugih potvrda koje je iza sebe ostavila rimska država.				
Ishodi učenja	Ishod učenja se primarno odnosi na upoznavanje i stjecanje stručnih vještina koji bi trebali pomoći u određivanju rimskodobnog materijala i njegova komparacija sa domaćim terenom i arheološkim artefaktima.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Arheologija Grčke i Rima II	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Narod Etrurci I
2.	Narod Etrurci II
3.	Nastanak grada Rima
4.	Objekti i urbanistički plan Rima I
5.	Objekti i urbanistički plan Rima i drugih provincija Rimska arhitektura na primjerima najznačajnijih zdanja
6.	Širenje rimske države i rimske provincije
7.	Državni i vojni aparat, organizacija društva
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Svakodnevni život i običajna praksa (brak, socijalni odnosi)
10.	Svakodnevni život i običajna praksa II (medicina, privreda, ukopi i slično)
11.	Rimsko pravo i njegove tekovine
12.	Rimska religija
13.	Rimski teatar i gladijatorske borbe
14.	Rimske fibule i nakit
15.	Rimska vojska, oružje i organizacija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Kombiniranje predavanja uz video prezentaciju raznovrsnog materijala i vizuelnog upoznavanja sa pronađenim i u muzejskim ustanovama pohranjenim materijalom, arhitekturom i drugim kulturno-historijskim spomenicima.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 394 1437 1098"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva polusemestralna provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnosti</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45	2.	Aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45																																		
2.	Aktivnosti	5	5																																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																		
4.																																					
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Žan Noel Rober „Stari Rim“. Beograd, 2009. 2. Branko Gavella „Etrurci, istorija, kultura i umetnost“. Beograd, 2007. 3. Luis Mamford „Grad u istoriji“. Beograd – više izdanja. 4. August Musić „Nacrt grčkih i rimskih starina“. Zagreb, 1942. – dio koji se 																																				

	<p>odnosi na Rim.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Adnan Busuladžić „Morfologija antičkih fibula iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 2010. 6. Ivan Radman – Livaja „Militaria Sisciensia – nalazi rimske vojne opreme iz Siska u fundusu Arheološkog muzeja u Zagrebu“. Zagreb, 2004. 7. Werner Müller – Gunther Vogel „Atlas arhitekture 1“ od str. 202 do kraja. Zagreb, 1999. 8. Žika Bujuklić „Forum Romanorum – rimska država, pravo, religija i mitovi“. Beograd, 2005. 9. Adnan Busuladžić „Predmeti i prikazi erotskog sadržaja iz antičke zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, br. 45, Sarajevo, 2016, str. 127 do str. 205. 10. Adnan Busuladžić „Tipologija rimskih urni iz antičke zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, br. 45, Sarajevo, 2016, str. 63 do str. 105. 11. Adnan Busuladžić „Rimski medicinski, veterinarski i farmaceutski instrumenti, kozmetička i ženska lična oprema iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, br. 44, Sarajevo, 2015, str. 169 do 233.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Massimo Pallottino „Etruščani – etruskologija“. Zagreb, 2008. 2. Slavica Krunić „Rimski medicinski i farmaceutski instrumenti iz Singidunuma i okolice“. Beograd, 1992. 3. Kornelia A. Giunio – Timka Alihodžić „Ars medica et pharmaceutica – rimski medicinsko-farmaceutski instrumenti iz fundusa Arheološkog muzeja Zadar. Zadar, 2010.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historiju / katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Antičke svjetiljke na tlu Bosne i Hercegovine				
Šifra/kod	FILARH 234	Status (obavezni ili izborni)	IZBORNI	ECTS	2
Ciklus studija	I CIKLUS	Semestar	LJETNI	Ak. godina	2017./18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E- mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 158	Termin konsultacija	Ponedjак 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	NEMA			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: NEMA Telefon:	Termin konsultacija	NEMA	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0;		vježbe 0		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ljudi su od najstarijih vremena pokušavali osmisliti i olakšati način života. Posebno duga i neizvjesna je bila noć, kada je nedostatak osvjetljenja u znatnoj mjeri limitirao ljudsku aktivnosti. Zbog toga su ljudske zajednice koristile različite metode osvjetljavanja. Među njima u antičko doba je proizišao i novi izum, lampica – lucerna. Ove svjetiljke su vremenom se razvile kao predmet široke upotrebe.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznati se sa ovom vrstom keramičkog materijala. Antičke svjetiljke imaju više različitih tipova, što je ovisilo o periodu i području kojemu su pripadale.				
Ishodi učenja	Na prostoru današnje Bosne i Hercegovine u različitim muzejskim zbirkama pohranjeno je oko 350 svjetiljki. Ovi predmeti su razmjerno čest nalaz na arheološkim lokalitetima u Bosni i Hercegovini. Zbog toga je proučavanje ove vrste pokretnog materijala iznimno važno za osposobljavanje i podizanje kompetetivnosti studenata arheologije, koji će se susretati sa ovom vrstom materijala u muzejskoj praksi.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Antičke svjetiljke na tlu Bosne i Hercegovine	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod, pojam i pojava svjetiljki
2.	Historijat istraživanja, pregled najvažnijih radova koji obrađuju ovu problematiku, te stanje istraženosti na prostoru Bosne i Hercegovine
3.	Podjela svjetiljki Grčke svjetiljke
4.	Rimske svjetiljke sa ukrasom Svjetiljke uglata nosa sa volutama Svjetiljke oblo završena nosa sa volutama
5.	Svjetiljke sa ramenim volutama i ukrasnom drškom Svjetiljke kratka zaobljena nosa
6.	Okruglo – ovalne svjetiljke prema disku trapezasto ili ravno završena nosa „Maloazijski“ tip svjetiljki
7.	Kruškolike svjetiljke Duguljasto-ovalne i kruškoliko ovalne svjetiljke
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Firma svjetiljke
10.	Atipične svjetiljke Vrste ukrasa na svjetiljkama
11.	Svjetiljke bez ukrasa Oblik tignja
12.	Oblik zdjelice ili šoljice Figuralne svjetiljke
13.	Metalne svjetiljke Bronzane svjetiljke
14.	Kalupi za svjetiljke i načini izrade
15.	Opća razmatranja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Kombiniranje predavanja uz video prezentaciju raznovrsnog materijala i vizuelnog upoznavanja sa pronađenim i u muzejskim ustanovama pohranjenim materijalom.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 499 1437 1203"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva polusemestralna provjera znanja</td> <td>45</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnosti</td> <td>5</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45	2.	Aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45																																		
2.	Aktivnosti	5	5																																		
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																		
4.																																					
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adnan Busuladžić „<i>Antičke svjetiljke u Bosni i Hercegovini</i>“. Sarajevo, 2007. 2. B. Vikić – Belančić „<i>Antičke svjetiljke u Arheološkom muzeju u Zagrebu</i>“. Zagreb, 1975 i 1976.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. D. Ivanyi „<i>Die pannonischen Lampen</i>“. Budapest, 1935. 2. S. Loeschcke „<i>Lampen aus Vindonissa</i>“. Zürich, 1919. 3. B. Jelčić „<i>Bronzani žišci u Narodnom muzeju</i>“. U: <i>Zbornik Narodnog muzeja II</i>, Beograd, 1959, 73-82.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historiju / katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija Ilirika II				
Šifra/kod	FILARH 331	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	ECTS 4 Druga studijska grupa ECTS 1
Ciklus studija	I CIKLUS	Semestar	LJETNI	Ak. godina	2017./18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E- mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 158	Termin konsultacija	Ponedjeljak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	NEMA			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: NEMA Telefon:	Termin konsultacija	NEMA	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 1 druga studijska grupa predavanja 1; seminar 0; vježbe 0				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Historija Ilirika, obrađuje historiju Ilira u periodu neposredno pred dolazak Rimljana i kontakte Rimljana sa Ilirima. Tretira se teritorijalna rasprostranjenost ilirskih plemena, običajna praksa, svakodnevni život, arhitektura, religija i drugi materijalni ostaci. Proučava se kontinuitet naseljenosti i nastavak života po dolasku Rimljana.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je sagledati cjelokupni proces složenih odnosa Ilira i Rimljana, sa akcentom na domaću ilirsku tradiciju i život do dolaska Rimljana.				
Ishodi učenja	Mnogobrojni procesi koji su zabilježeni dolaskom Rimljana na tlo današnje Bosne i Hercegovine svoje prethodnice i tradiciju crpe iz ranijih perioda u kojem je autohtoni element i tradicija imala veliku ulogu. Mnogi dokazi ukazuju na simbiozu i sinkretizam odnosa između Rimljana i Ilira, te živu tradiciju Ilira. Ishodi ovog predmeta se primarno odnose na potrebu da studenti dobiju saznanja koja će koristiti u interpretaciji arheoloških artefakata ili davanje novih interpretacija starih arheoloških lokaliteta i kolekcija koja se odnose na Ilire u predrimsko i rimski doba na tlu Bosne i Hercegovine i okolnih zemalja.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Historija Ilirika II	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvoda razmatranja i rasprostiranje ilirskih plemena. Odnos pananskog i ilirskog elementa.
2.	Delmati I
3.	Delmati II
4.	Japodi I
5.	Japodi II
6.	Desitijati I
7.	Desitijati II
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Autarijati I
10.	Autarijati II
11.	Svakodnevni život Ilira (tetoviranje, fizički izgled, higijena, bolesti, lijekovi i medicina, šića, hrana, ljudske žrtve, odjeća i obuća.
12.	Običajna praksa
13.	Naselja i nastambe
14.	Gospodarski život kod Ilira (zemljoradnja, stočarstvo, lov, ribolov, rudnici, trgovina)
15.	Ratovi i naoružanje (oružje i brodovlje)
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Kombiniranje predavanja uz video prezentaciju raznovrsnog materijala i vizuelnog upoznavanja sa historijskim kartama i kartama koje su nastale kao rezultat naučnih istraživanja pojedinih tematika.																																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 457 1437 1161"><thead><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Prva polusemestralna provjera znanja</td><td>45</td><td>45</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnosti</td><td>5</td><td>5</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td>4.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <p>Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja odnosi se primarno na temelju <u>pokazanog znanja u toku polusemestralnog i završnog ispita.</u></p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45	2.	Aktivnosti	5	5	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50	4.				5.																Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																						
1.	Prva polusemestralna provjera znanja	45	45																																						
2.	Aktivnosti	5	5																																						
3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50																																						
4.																																									
5.																																									
Ukupno: 100 bodova			100%																																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																								

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aleksandar Stipčević „Iliri“. Više izdanja 2. Salmedin Mesihović – Amra Šaćić „Historija Ilira“. Sarajevo, 2015. 3. Marin Zaninović „Od Helena do Hrvata“. Zagreb, 1996. 4. Marin Zaninović „Ilirsko pleme Delmati“. Šibenik, 2007. 5. Marin Zaninović „Ilirsko pleme Delmati I“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1966, str. 27 do str. 97. 6. Marin Zaninović „Ilirsko pleme Delmati II“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1967, str. 5 do str. 101. 7. Salmedin Mesihović 8. Salmedin Mesihović „Pronconsvles, legati et praesides. Rimski namjesnici Ilirika, Gornjeg Ilirika i Dalmacije“. Sarajevo, Sarajevo, 2014. 9. Salmedin Mesihović „Historija Autarijata“. Sarajevo, 2014. 10. Salmedin Mesihović „Rimski vuk i ilirska zmija. Posljednja borba“. Sarajevo, 2011. 11. Boris Olujić „Povijest Japoda“. Zagreb, 2007. 12. Branka Raunig „Umjetnost i religija prahistorijskih Japoda“. Sarajevo, 2004. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa autora „Sahranjivanje kod Ilira“. Naučni skupovi, knjiga VIII, knjiga, 2, Srpska akademija nauka i umetnosti. Beograd, 1979. 2. Enver Imamović „Antički kultni i votivni spomenici na tlu Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 1977.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija antičke Bosne i Hercegovine				
Šifra/kod	FILARH 213	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	ECTS 4 Druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I CIKLUS	Semestar	LJETNI	Ak. godina	2017./18.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 135 E- mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253-158	Termin konsultacija	Ponedjnak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Ma. Edin Bujak			
	Kontakt podaci	Kabinet: br. 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 - 251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 2 druga studijska grupa predavanja: 2, seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Prostor današnje Bosne i Hercegovine u najvećem dijelu je pripadao rimskoj Provinciji Ilirik, odnosno provinciji Dalmaciji. Sjeverni dio Bosne i Hercegovine, širi pojas rijeke Save od Semberije do Bosanske Gradiške je ulazio u sastav rimske provincije Panonije. U toku gotovo dva stoljeća, Rimljani su vršili permanentni pritisak i osvajačke aktivnosti kako bi zauzeli prostor Balkana. Nakon neutralizacije Batonovog ustanka 9. godine nove ere, područje današnje Bosne i Hercegovine ulazi u sastav Rimskog Carstva. U tom kulturno-civilizacijskom i političkom krugu ostaje gotovo šest stoljeća, kada na historijsku pozornicu nastupaju drugi narodi poput Avara, Slavena, Huna, Gota i drugih. U pola milenija egzistiranja Rimskog carstva na ovom području veliki dio zemlje je romaniziran. Ovu tvrdnju dokazuje znatan broj lokaliteta, objekata, seoskih i</p>				

	urbanih naselja, rudarsko-administrativnih centara, rimskih komunikacija, vojnih objekata, utvrda, logora, mauzoleja, hramova, foruma i drugih građevinskih zdanja. Pored njih konstatiran je veliki broj predmeta svakodnevne upotrebe, nakita, keramičkih posuda, numizmatike, oružja, ostataka kultova, religije, staklenih i metalnih posuda, urni, nekrola, grobnica, medicinskih instrumenata, tragova pozorišnih aktivnosti i drugih arheoloških artefakata.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznati studente sa domaćom kulturno – historijskom baštinom iz perioda rimske vladavine na području današnje Bosne i Hercegovine.
Ishodi učenja	Kako će studenti – budući arheolozi u najvećem procentu radeći u specijaliziranim muzejskim ustanovama ili službama zaštite se susretati sa domaćim pokretnim materijalom i rimskim objektima, ishod učenja se primarno odnosi na njihovo osposobljavanje i sticanje kompetencija koji će učiniti da na stručan način mogu pravodobno i adekvatno tretirati arheološke artefakte i lokalitete na koje se naiđe.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: Arheologija antičke Bosne i Hercegovine	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uspostava rimske vlasti na prostoru današnje Bosne i Hercegovine Historijat istraživanja antičkog doba na tlu Bosne i Hercegovine Dolabela
2.	
3.	Rimska vojska, vojni objekti i vojni pokretni materijal na tlu Bosne i Hercegovine
4.	
5.	Rimska seoska naselja na tlu Bosne i Hercegovine
6.	
7.	Rimska urbana naselja na tlu Bosne i Hercegovine Ostaci antičke arhitekture na tlu Bosne i Hercegovine - Terme, hospiciji, forumi, radionice
8.	
9.	Rimske vile u Bosni i Hercegovini I Rimske vile u Bosni i Hercegovini II
10.	
11.	Polusemestralna provjera znanja studenata
12.	
13.	Antička privreda na tlu Bosne i Hercegovine (trgovina, rudarstvo)
14.	

10.	Antička privreda na tlu Bosne i Hercegovine (metalurgija, poljoprivreda, stočarstvo, zanatstvo)
11.	Antički nakit na tlu Bosne i Hercegovine
12.	Rimske fibule na tlu Bosne i Hercegovine
13.	Rimsko staklo, keramika i varia na tlu Bosne i Hercegovine
14.	Načini ukopa i sepulkralni spomenici u rimsko doba na tlu Bosne i Hercegovine
15.	Religijske prilike u rimsko doba na tlu Bosne i Hercegovine
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Kombiniranje predavanja uz video prezentaciju raznovrsnog materijala i vizuelnog upoznavanja sa pronađenim i u muzejskim ustanovama pohranjenim materijalom.			
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Prva polusestrialna provjera znanja	45	45
	2.	Aktivnosti	5	5
	3.	Završni ispit (pismeni, usmeni ili kombinirani)	50	50
	4.			
	5.			

Ukupno: 100 bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

•

Napomena: Osnovno mjerilo konačnog ocjenjivanja formira se primarno na temelju pokazanog znanja u toku polusestrialnog i završnog ispita.

Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

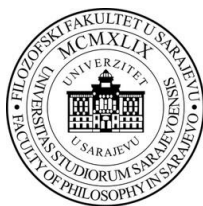
- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
- b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
- c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
- d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
- e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
- f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura

Obavezna

1. Ivo Bojanovski „Bosna i Hercegovine u antičko doba“, Sarajevo, 1988.
2. Ivo Bojanovski „Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji“. Sarajevo, 1974.
3. Ante Škegro „Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije“. Zagreb, 1999.
4. Adnan Busuladžić „Rimske vile u Bosni i Hercegovini“. Sarajevo, 2011.
5. Adnan Busuladžić „Morfolologija antičkih fibula iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 2010.
6. Adnan Busuladžić „Antički željezni alat i oprema sa prostora Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 2015.
7. Veljko Paškvalin „Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 2012.
8. Enver Imamović „Antički kulturni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, 1977.
9. Esad Pašalić „Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini“. Sarajevo, 1960.
10. Esad Pašalić „Sabrano djelo“. Sarajevo, 1975.
11. Enver Imamović „Srebrenica i okolica u rimsko doba“. U: Članci i građa

	<p><i>za kulturnu historiju istočne Bosne, 17, Tuzla, 2002, str. 1 do str. 31.</i></p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Irma Čremošnik „Nošnja na rimskim spomenicima u Bosni i Hercegovini“. U: Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1963, str. 117 do str. 121.</i> 2. <i>Adnan Busuladžić „Rimski medicinski, veterinarski i farmaceutski instrumenti, kozmetička i ženska lična oprema iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, br. 44, Sarajevo, 2015, str. 169 do str. 233.</i> 3. <i>Salmedin Mesihović „Dolabelino doba“. U: Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 2010, str. 99 do str. 123.</i> 4. <i>Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine. Sarajevo, 1988.</i>
<p>Napomene</p>	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Predmetni nastavnik obezbjeđuje literaturu.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološki praktikum II				
Šifra/kod	FIL ARH 134	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	II	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 135 E-mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-158	Termin konsultacija	Ponedjak 9 – 11h Srijeda od 9 – 12h	
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _____; seminar _____; vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim historijatom arheologije kao struke u Bosni i Hercegovini. Praktični dio nastave se izvodi na terenu ili muzeju ili na fakultetu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu prehistorijskog (neolit i eneolit) sadržaja ili rade na obradi arheološkog materijala iz navedenih perioda.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studente u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja na prahistorijskim nalazištima iz paleolita i mezolita				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnovne sadržaje arheologije kao struke u BiH - Student će usvojiti osnovne metode rada arheologije - Student će se upoznati sa arheološkim materijalom neolita i eneolita 				

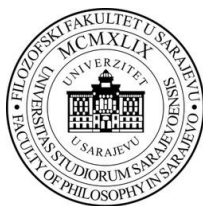
Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine u Sarajevu.
2.	
3.	Zavičajni i gradski muzeji i samostanske zbirke u Bosni i Hercegovini.
4.	
5.	Arheološki muzeji u regiji (Slovenija, Hrvatska, Srbija, Makedonija).
6.	
7.	Historijat istraživanja praistorijske arheologije – paleolitika, mezolitika, neolitika u BiH.
8.	
9.	Historijat istraživanja prahistorijske arheologije – eneolitika, brončanog doba i željeznog doba u BiH.
10.	
11.	Historijat istraživanja antičke arheologije u BiH.
12.	
13.	Historijat istraživanja srednjovjekovne arheologije u BiH.
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Teorijski osvrt na period neolita.
18.	
19.	Keramička proizvodnja – način proizvodnje i pojava lončarskog kola.
20.	
21.	Praktični dio – rad s materijalom neolitika I
22.	
23.	Praktični dio – rad s materijalom neolitika II
24.	
25.	Praktični dio – rad s materijalom neolitika III
26.	
27.	Praktični dio – rad s materijalom neolitika IV
28.	
29.	Praktični dio – rad s materijalom neolitika V
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	
35.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 640 1437 1008"><thead><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>20 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralni ispit</td><td>30</td><td>30 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., Tehnike arheološkog iskopavanja, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Greene, K., Archaeology, An Introduction, London, 2001. 3. Harris, E. C., Načela arheološke stratigrafije, Ljubljana, 1989. 4. Renfrew, C., Bahn, P., Archaeology (Theories, Methods and Practice), London, 2000. 5. Arheološki leksikon BiH, Sarajevo 1988. 6. Srejović D., Arheološki leksikon, Beograd 1997. 7. Praistorija jugoslavenskih zemalja II i III (neolit i eneolit)
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., Environmental Archaeology, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., Anthropology & Archaeology, London, 1999. 3. Leute, U., Archaeometry, New York, 1987. 4. Orton, C., Sampling in Archaeology, Cambridge, 2001. 5. Roskams, S., Excavation, Cambridge, 2001
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

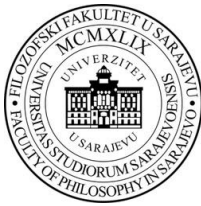
SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija ranog srednjeg vijeka				
Šifra/kod	FIL ARH 270	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Krešimir Filipec			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: Telefon:033-253-251	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2 ; seminar 0 ; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta s razdobljem koje je uslijedilo s krizom Rimskog carstva, što je konačno dovelo do njegovog nestanka. Posebna je pažnja posvećena sagledavanju problema etničkih struktura barbarskih plemena koja su preplavila Evropu i njihovom praćenju preko materijalne građe, posebno preko grobnih sadržaja. Najezda barbarskih plemena na prostor Ilirika. Dolazak Avara i Slavena na Balkan, njihova materijalna kultura i konačno profiliranje ranosrednjovjekovnih kulturnih i političkih zajednica.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studenta s osnovnim pojmovima iz materijalne kulture ranog srednjeg vijeka, s tipovima oružja, nakita, oruđa i graditeljstva. Također, cilj je studenta upoznati i sa arheološkom baštinom barbarskih naroda na prostorima Podunavlja, Italije i Balkanskog poluotoka. Posebna je pažnja posvećena prilikama u Bosni i Hercegovini u tom razdoblju.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnove materijalne kulture ranog srednjeg vijeka - Student će usvojiti osnovne metode rada u okviru arheologije ranog srednjeg vijeka - Student će se upoznati sa arheološkim materijalom srednjovjekovnog 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod u problematiku arheologije ranog srednjeg vijeka
2.	Velika seoba naroda
3.	Goti u Panoniji
4.	Gepidi u Panoniji
5.	Tehnike i stilovi V stoljeća
6.	Langobardi u Panoniji i Italiji
7.	Kraj merovniškog vremena
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Slavenska etnogeneza u svjetlu pisanih izvora
10.	Prodor Slavena prema zapadu
11.	Prodor Slavena prema Rimskom carstvu
12.	Avari
13.	Slaveni na Balkanu
14.	Karolinzi
15.	Arheologija ranosrednjovjekovnih grobalja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 575 1437 940"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dimitrijević, D., Kovačević, J., Vinski, Z., <i>Seoba naroda – arheološki nalazi jugoslovenskog Podunavlja</i>, Zemun, 1962.. 2. Kovačević, J., <i>Varvarska kolonizacija južnoslovenskih oblasti</i>, Novi Sad, 1960. 3. Kovačević, J., <i>Avarski kaganat</i>, Beograd, 1977. 																																				

	<p>4. <i>Problemi seobe naroda u Karpatskoj kotlini</i>, Novi Sad, 1978.</p> <p>5. Uglešić, A., <i>Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe</i>, disertacija, Zadar, 1996.</p> <p>6. Vinski, Z., „<i>Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine</i>”, u: <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3. s. 5, Zagreb, 1971.</p> <p>7. Vinski, Z., „<i>Epoha seobe naroda</i>”, u: <i>Umetničko blago Jugoslavije, Rani srednji vijek</i>, Beograd – Zagreb – Mostar, 1986.</p> <p>8. Miletić N. <i>Ranoslovensko doba</i>, «Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast», Veselin Masleša, Sarajevo 1984, 375-434.</p> <p>9. Miletić N. <i>Rani srednji vijek u arheološkim istraživanjima na području sjeverozapadne Bosne</i>, «Zbornik Arheološkog društva Bosne i Hercegovine I», Sarajevo 1983, 217-224.</p> <p>10. Miletić N. <i>Rani srednji vijek (arheološko-istorijski osvrt)</i>, AL BiH, Tom I, Sarajevo 1988., 41-43.</p> <p>11. Sedov, V. V., <i>Sloveni u dakekoj prošlosti</i>, Novi Sad, 2012.</p> <p>12. Sedov, V.V., <i>Sloveni u ranom srednjem veku</i>, Novi Sad, 2013.</p> <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Curta, Florin: <i>Southeastern Europe in the Middle Age : 500-1250</i>, Cambridge University Press 2006. 2. Mrkobrad, Dušan: <i>Arheološki nalazi seobe naroda u Jugoslaviji</i>, Beograd 1980.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološki praktikum IV				
Šifra/kod	FIL ARH 232	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 135 E- mail: adnan.busuladzic@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-158	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _____; seminar _____; vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teorijskog i praktičnog. U teorijskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu ili muzeju ili na fakultetu, s tim da studenti sa svojim nastavnicima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu antičkog sadržaja ili rade na obradi arheološkog materijala iz navedenog perioda.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studenta u teorijsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ga s načinom na koji se obavljaju arheološka iskopavanja iz antičkog perioda.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnovne sadržaje arheologije kao struke - Student će usvojiti osnovne metode rada arheologije - Student će se upoznati sa arheološkim materijalom antičkog perioda 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Arheološka dokumentacija I
2.	
3.	Arheološka dokumentacija II
4.	
5.	Metode iskopavanja
6.	
7.	Arheološka stratigrafija I
8.	
9.	Arheološka stratigrafija II
10.	
11.	Arheološka stratigrafija III
12.	
13.	Metode datiranja.
14.	
15.	Polusemestralna provjera znanja studenata
16.	
17.	Materijalna kultura antike I
18.	
19.	Materijalna kultura antike II
20.	
21.	Materijalna kultura antike III
22.	
23.	Materijalna kultura antike IV
24.	
25.	Materijalna kultura antike na prostoru BiH I
26.	
27.	Materijalna kultura antike na prostoru BiH II
28.	
29.	Materijalna kultura antike na prostoru BiH III
30.	
31.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
32.	
33.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
34.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 468 1435 835"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Busuladžić, Adnan: Morfologija antičkih fibula iz zbirke Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 2010. 2. Busuladžić, Adnan: Umjetnost antičkih mozaika na tlu Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2008. 3. Busuladžić, Adnan: Rimske vile u Bosni i Hercegovini, Sarajevo 2011. 4. Busuladžić, Adnan: Antički željezni alat i oprema sa prostora Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2014. 																																				

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Busuladžić, Adnan: Tragovi antičkog teatra, muzike, gladijatorskih borbi i takmičenja iz arheoloških zbirki u Bosni i Hercegovini, Sarajevo 2017. 6. Barker P., Tehnike arheoloških iskopavanja, Split 2000. 7. Cambi, Nenad: Antika, Zagreb 2002. 8. Paškvalin, Veljko: Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2012. 9. Barker, Filip: Tehnike arheološkog iskopavanja, Split 2000. 10. Renfrew & Bah: Archaeology – theories, methods, practice, (više izdanja)
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dincauze, D., Environmental Archaeology, Cambridge, 2000. 2. Gosden, C., Anthropology & Archaeology, London, 1999. 3. Leute, U., Archaeometry, New York, 1987. 4. Orton, C., Sampling in Archaeology, Cambridge, 2001. 5. Roskams, S., Excavation, Cambridge, 2001
<p>Napomene</p>	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheologija osmanskog perioda u Bosni i Hercegovini				
Šifra/kod	FIL ARH 303	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Čazim Hadžimejlić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: Telefon:033-253-251	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2	seminar 1	vježbe: 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studente s pregledom historije i širenjem islama. Potom ih upoznaje sa islamskim kulturnim naslijeđem. S obzirom na to da je ova vjera nastala na Bliskom istoku – području starih civilizacija – studentima se daje pregled historije tog prostora kako bi se pravilno razumjeli tokovi njenog ukupnog kulturnog stvaralaštva i njegovo konačno profiliranje u izrazito prepoznatljivu kulturnu pojavu. Predmet dalje upoznaje studente s najpoznatijim kulturnim i političkim središtima ranog islama. Na kraju, slijedi upoznavanje sa islamskom tradicijom i kulturnim naslijeđem koje je stvarano na tlu današnje Bosne i Hercegovine kroz razdoblje od preko pet stoljeća.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studenta sa osnovama islama kao svjetskom religijom, s njegovim nastankom, širenjem i utjecajem koji je izvršio Bosnu i Hercegovinu za vrijeme osmanske vladavine. Također, cilj je i upoznati studenta s remek-djelima islamskoga graditeljstva i umjetničkog stvaralaštva na Području Bosne Hercegovine.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnove materijalne kulture islamskog svijeta na području današnje BiH - Student će usvojiti osnovne metode rada islamske arheologije - Student će se upoznati sa arheološkim materijalom i utjecajem islamskog 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Osnovni postulati islamskog učenja
2.	Nastanak, razvoj i širenje Osmanskog carstva
3.	Osmansko carstvo na području Evrope
4.	BiH u okviru Osmanskog carstva I
5.	BiH u okviru Osmanskog carstva II
6.	Arhitektura osmanskog perioda u BiH I
7.	Arhitektura osmanskog peorioda u BiH II
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Arheološka istraživanja objekata islamske kulture na području BiH I
10.	Arheološka istraživanja objekata islamske kulture na području BiH II
11.	Arheološki materijal Osmanskog perioda napodručju BiH I
12.	Arheološki materijal Osmanskog perioda napodručju BiH II
13.	Stručni izlet
14.	Sepulkralna kultura i obilježja islamske provencijencije na tlu BiH
15.	Islamska epigrafika
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="462 531 1437 898"><thead><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>20 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralni ispit</td><td>30</td><td>30 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mujezinović M., <i>Islamska epigrafika u Bosni i Hercegovini I-III</i>, Sarajevo 1998. 2. Kreševljaković H., <i>Hanovi i Karavansaraji u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo 1957.																																				

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Kreševljaković H., <i>Hamami (javna kupatila) u Bosni i Hercegovini 1462.-1916</i>, Beograd 1937. 4. Fekeža L., <i>Rezultati arheoloških iskopavanja vjerskog i obrazovnog kompleksa Kalin hadži-Alije u Sarajevu</i>, GZM, Sarajevo 2012, 251-292 5. Fekeža L., <i>Rezultati arheoloških istraživanja na lokalitetu Atmejdan u Sarajevu (2004-2008)</i>, GZM, Sarajevo 2010, 363-424 6. Grupa autora : <i>Firduz-begov hamam : revitalizacija arheološkog lokaliteta</i>, Sarajevo 2012. 7. Redžić, H., <i>Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini</i>, Sarajevo 1983. 8. Zukić, K., <i>Islamska arhitektura, slikarstvo i primijenjene umjetnosti I i II</i>, Zenica 2001.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Husedžinović S., <i>Dokumenti opstanka</i>, Zenica 2005. 2. Babić M., <i>Keramika otomanskog perioda (15-19. v.) i metodologija njene interpretacije : urađena po iskopavanjima na Beogradskoj tvrđavi i Sremskoj Mitrovici, do 1986</i>, Banjaluka 2009,
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

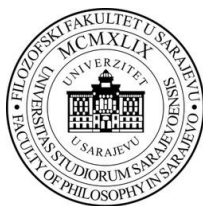
Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Arheološki praktikum VI				
Šifra/kod	FIL ARH 336	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Adnan Busuladžić			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja _____; seminar _____; vježbe: 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet se sastoji iz dva dijela – teoretskog i praktičnog. U teoretskom dijelu student se upoznaje s osnovnim sadržajima arheologije kao struke, s njenim sadržajem i metodama rada, to jest kako se organiziraju terenska istraživanja i šta im prethodi. Praktični dio nastave se izvodi na terenu, s tim da studenti sa svojim profesorima učestvuju na odgovarajućim iskopavanjima na lokalitetu srednjovjekovnog sadržaja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Uvesti studente u teoretsko i praktično znanje arheoloških istraživanja i terenskim radom upoznati ih na koji se način obavljaju arheološka iskopavanja iz srednjeg vijeka.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnovne sadržaje arheologije kao struke - Student će usvojiti osnovne metode rada arheologije - Student će se upoznati sa arheološkim materijalom srednjovjekovnog perioda 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Metode iskopavanja
2.	Metode iskopavanja u srednjovjekovnoj arheologiji I
3.	Metode iskopavanja u srednjovjekovnoj arheologiji II
4.	Posjeta Zemaljskom muzeju BiH
5.	Arheološka stratigrafija
6.	Metode datiranja
7.	Historijat arheološki istraživanja srednjovjekovnih lokaliteta na tlu BiH
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Praktična nastava- keramika srednjovjekovnog doba u BiH
10.	Praktična nastava- oružje srednjovjekovnog doba u BiH I
11.	Praktična nastava- oružje srednjovjekovnog doba u BiH II
12.	Praktična nastava- nakit srednjovjekovnog doba u BiH I.
13.	Praktična nastava- nakit srednjovjekovnog doba u BiH II.
14.	Praktična nastava- pisani spomenici srednjovjekovnog doba u BiH.
15.	Numizmatika.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 468 1437 835"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sijarić M., Hladno oružje iz Bosne i Hercegovine u arheologiji razvijenog i kasnog srednjeg vijeka, Sarajevo 2014. 2. Odabrani članci iz Glasnika Zemaljskog muzeja 3. Barker, Ph., <i>Tehnike arheološkog iskopavanja</i>, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 4. Greene, K., <i>Archaeology, An Introduction</i>, London, 2001. 																																				

	<p>5. Harris, E. C., <i>Načela arheološke stratigrafije</i>, Ljubljana, 1989.</p> <p>6. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology (Theories, Methods and Practice)</i>, London, 2000.</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <p>1. Dincauze, D., <i>Environmental Archaeology</i>, Cambridge, 2000.</p> <p>2. Gosden, C., <i>Anthropology & Archaeology</i>, London, 1999.</p> <p>3. Leute, U., <i>Archaeometry</i>, New York, 1987.4.</p> <p>4. Orton, C., <i>Sampling in Archaeology</i>, Cambridge, 2001</p>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

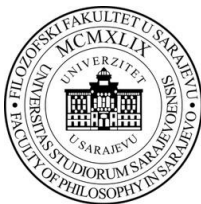
Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Stećci				
Šifra/kod	FIL ARH 380	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	VI	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 seminar _____; vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta sa sepulkralnim spomenicima srednjeovjekovne bosanske države - stećcima. Historijat njihovog izučavanja. Nastanak, razvoj i njihov značaj. Likovni i tekstualni sadržaj i njihove poruke. Pismo kojim su tekstovi pisani i njegovo poznavanje. Topografija nekropola i briga za njihovo očuvanje				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet ima cilj da se student upozna s ovom kategorijom spomenika srednjovjekovne Bosne kao njamonumentalnijim nadagrobnim kamenim spomencima srednjovjekovne Evrope.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će se upoznati sa stećcima kao sepulkralnom materijalnom paštinom - Student će usvojiti osnovne metode proučavanja stećaka - Student će biti osposobljen za samostalan rad u struci 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Historiografija o stećcima.
2.	Stećci i nacionalne historiografije.
3.	Evolucija oblika.
4.	Figuralne kompozicije.
5.	Estetika i simbolizam umjetnosti stećaka.
6.	Epitafi.
7.	Kontekstualizacija natpisa na stećcima.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Individualizacija i humanizacija smrti.
10.	Nekropole stećaka – monumentalnost smrti.
11.	Porodične nekropole.
12.	Rasprostranjenost nekropola.
13.	Bosanska škola smrti.
14.	Interkonfesionalnost stećaka.
15.	Reformacija i konceptualna izmjena strategije smrti.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;">R. br.</th> <th style="width: 65%;">Elementi praćenja</th> <th style="width: 15%;">Broj bodova</th> <th style="width: 15%;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. D. Lovrenović, <i>Stećci: Bosansko i Humsko mramorje srednjeg vijeka</i>, Rabic, Sarajevo 2009 2. Š. Bešlagić, <i>Stećci i njihova umjetnost</i>, Sarajevo 1971. 3. Š. Bešlagić, <i>Stećci. Kataloško-topografski pregled</i>, Sarajevo 1971 4. E. Zečević, <i>Mramorje: stećci zapadne Srbije</i>, Beograd 2005. 5. M. Wenzel, <i>Ukrasni motivi na stećcima</i>, Sarajevo 1965. 6. <i>Stećci : Galerija Klovićevi dvori</i>, Zagreb, 4. rujna - 2. studenoga 2008 (katalog izložbe)
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Š. Bešlagić, <i>Neki najnoviji rezultati istraživanja stećaka, Radovi III, simpozijum "Srednjovjekovna Bosna i evropska kultura", izdanja muzeja grada Zenice</i>, Zenica 1973. 2. A. Benac, <i>Stećci</i>, Beograd 1962. 3. A. Benac, <i>Radimlja</i>, Sarajevo 1950. 4. Milošević, Ante, <i>Stećci i Vlasi : stećci i vlaške migracije 14. i 15. stoljeća u Dalmaciji i jugozapadnoj Bosni</i>, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Split 1991
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Osnove numizmatike i epigrafije srednjovjekovne Bosne				
Šifra/kod	FIL ARH 413	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	II	Semestar	II	Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2	seminar 0	vježbe 1		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Predmet upoznaje studenta sa osnovama numizmatike i epigrafije srednjovjekovne Bosne. S obzirom na to da je Bosna u doba svoje srednjovjekovne samostalnosti kovala vlastiti novac raznih nominala i vrijednosti, i kako su njihovi nalazi česti na bosanskohercegovačkim arheološkim lokalitetima, njegovo je poznavanje neophodno za arheologe. Isti je slučaj sa spomenicima epigrafskog sadržaja.</p> <p>U najvećem broju slučajeva riječ je o stećcima, čiji natpisi imaju višestruki značaj za izučavanje srednjovjekovne prošlosti Bosne i Hercegovine.</p> <p>U sklopu ovog predmeta studenti će se upoznati i s pismom srednjovjekovne Bosne – bosančicom, što je temelj za izučavanje svih pisanih spomenika nastalih u srednjovjekovnoj Bosni.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je da upozna studenta sa osnovama numizmatike i epigrafije srednjovjekovne Bosne				

Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student će usvojiti osnovna znanja o srednjovjekovnoj numizmatici Bosne - Student će usvojiti osnove epigrafije srednjovjekovne Bosne
---------------	--

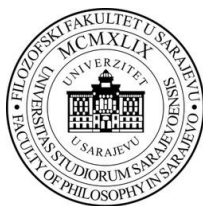
Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje studenta sa osnovnom literaturom. Definiranje osnovnih pojmova vezanih za epigrafiku i numizmatiku
2.	Historijat srednjovjekovne Bosne
3.	Najraniji epigrafski spomenici srednjovjekovne Bosne
4.	Glagoljski natpisi na području Bosne i Hercegovine
5.	Problem bosančice
6.	Natpisi na stećcima
7.	Tekstovi srednjovjekovnih Bosanskih povelja
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Historijat novca na području BiH do srednjeg vijeka
10.	Ekonomske prilike i osnosi u srednjovjekovnoj Bosni i Hercegovini
11.	Novac srednjovjekovne Bosne i Hercegovine
12.	Ostave srednjovjekovnog novca na području BiH
13.	Arheološki kontekst srednjovjekovnog novca
14.	Nalazi novca u grobovima ispod stećaka
15.	Srednjovjekovni novci susjednih zemalja na području BiH
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad 																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;">R. br.</th> <th style="width: 65%;">Elementi praćenja</th> <th style="width: 15%;">Broj bodova</th> <th style="width: 15%;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Pohađanje nastave</td> <td>10</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>10</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralni ispit</td> <td>30</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50 %</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																		
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																		
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																		
4.	Završni ispit	50	50 %																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vego, Marko: Zbornik srednjovjekovnih natpisa Bosne i Hercegovine I-IV, Sarajevo 1964-1970. 2. Bešliagić, Šefik: Ćirilički epigrafski spomenici srednjovjekovne Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2015. 3. Rengjeo, I.: Novci bosanskih banova i kraljeva, GZM, Sarajevo 1944, 237-292
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hadžimehmedović, Amir: <i>Novac srednjovjekovne Bosne</i>, Sarajevo 2012.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija / Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metodologija arheoloških iskopavanja				
Šifra/kod	FIL ARH 433	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	6
Ciklus studija		Semestar		Ak. godina	2017/2018
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc. dr. Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Edin Bujak, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet:137 E-mail:edin.bujak@ff.unsa.ba Telefon: 033-253-251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 3 seminar _____; vježbe: 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet uvodi studenta u temeljno teorijsko znanje kako se vrše pripreme za iskopavanje, kako se izlazi i radi na terenu i koji su obavezni standardi u toj djelatnosti. Posebna pažnja se posvećuje uputama o karakteru nalazišta, o tehnici koja se primjenjuje u iskopavanjima, upoznavanju s načelima arheološke stratigrafije, vođenju terenske dokumentacije i njenoj komplementarnosti, značaju i upotrebi. Predviđeno je da tokom svake godine studija student obavezno provede određen broj dana na terenu kako bi praktično primijenio prethodno stečeno teorijsko znanje.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da teorijski i praktično osposobi studenta arheologije za njegovu buduću djelatnost. Ovaj predmet priprema studenta za terenska istraživanja, obavezan vid nastave, koja se sukcesivno izvodi svake studijske godine. Dalje, cilj je da student slušajući ovaj predmet bude pripremljen da se može snaći na terenu iz sve tri epohe, da bi podjednako bio upućen u karakter i sadržaj lokaliteta s kojima će se susretati u svom profesionalnom radu.				
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student osposobljen za samostalan terenski rad - Student osposobljen za vođenje arheološke terenske dokumentacije 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod terensku arheologiju.
2.	Teorijski uvid u pripreme terenskog istraživanja.
3.	Teorijski uvid u izlazak na teren.
4.	Obavezni standardi u terenskoj arheologiji.
5.	Karakter nalazišta i tehnika iskopavanja u zavisnosti od istoga.
6.	Upoznavanje s načelima arheološke stratigrafije.
7.	Terenska dokumentacija i njena komplementarnost.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Značaj terenske dokumentacije i njena daljnja upotreba.
10.	Karakter nalazišta prahistorijske arheologije.
11.	Osnove terenskog istraživanja nalazišta prahistorijske arheologije.
12.	Karakter nalazišta antičke arheologije.
13.	Osnove terenskog istraživanja nalazišta antičke arheologije.
14.	Karakter nalazišta srednjovjekovne arheologije.
15.	Osnove terenskog istraživanja srednjovjekovne arheologije.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda usmenog izlaganja - Metoda razgovora - Praktični rad																																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 491 1435 861"><thead><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1.</td><td>Pohađanje nastave</td><td>10</td><td>10 %</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>20 %</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralni ispit</td><td>30</td><td>30 %</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50 %</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></tbody></table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaki izostanak nosi određen broj bodova manje predviđenih po ovoj stavci • Aktivno učestvovanje i zalaganja u nastavi nosi određen broj bodova • Polusemestralni ispit • Završni ispit <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Pohađanje nastave	10	10 %	2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %	3.	Polusemestralni ispit	30	30 %	4.	Završni ispit	50	50 %	5.																Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																						
1.	Pohađanje nastave	10	10 %																																						
2.	Aktivnost na nastavi	10	20 %																																						
3.	Polusemestralni ispit	30	30 %																																						
4.	Završni ispit	50	50 %																																						
5.																																									
Ukupno: 100 bodova			100%																																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																								
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Barker, Ph., Tehnike arheološkog iskopavanja, Katalozi i monografije 8, Split, 2000. 2. Dincauze, D., Environmental Archaeology, Cambridge, 2000. 3. Gosden, C., Anthropology & Archaeology, London, 1999. 4. Greene, K., Archaeology, An Introduction, London, 2001.																																								

	<p>5. Harris, E. C., Načela arheološke stratigrafije, Ljubljana, 1989. 6. Leute, U., Archaeometry, New York, 1987.</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Renfrew, C., Bahn, P., Archaeology (Theories, Methods and Practice), London, 2000. 2. Roskams, S., Excavation, Cambridge, 2001.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u arheologiju 2				
Šifra/kod	FIL ARH 133	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 6; druga studijska grupa ECTS 2
Ciklus studija	I	Semestar	ljetni	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Uvod u arheologiju 1				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 12-14 Utorak 13-15 Srijeda 12-13	
Saradnik	Ime i prezime	ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 1; vježbe 1 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 0				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet daje pregled historijskog razvoja arheologije kao znanstvene discipline na prostoru Bosne i Hercegovine i susjednih zemalja. Predmet daje pregled o najranijim poznatim počecima razvoja arheologije na prostoru Bosne i Hercegovine i okruženja, od vremena prvih putopisaca i antikvara, do prve uspostave znanstvenog pristupa od vremena osnivanja institucije Zemaljskog Muzeja u Sarajevu. Predmet nadalje pruža pregled razvoja znanstvene arheologije na prostoru Bosne i Hercegovine i okruženja kroz XX stoljeće i razvoj arheološkog diskursa na tim prostorima kroz ovaj period. Predmet također daje pregled utjecaja pomoćnih naučnih disciplina (paleontologije, geologije, paleoklimatologije, paleoetnologije, antropologije i sl.) te prirodnoznanstvenih metoda				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da studenta upozna s glavnim procesima kulturnohistorijskog razvoja i razvoja ljudskog društva od prethistorije do srednjeg vijeka, da student pravilno shvati pojam arheologije kao nauke, čime se ona bavi, kojim metodama te kako je tekao historijski razvoj različitih metodoloških pristupa i kako su isti utjecali na formiranje moderne arheologije kao samostalne znanosti.				
Ishodi učenja	Student će: – moći opisati historijat arheologije kao nauke na području bivše Jugoslavije – moći opisati historijat arheologije kao nauke na području Bosne i Hercegovine – nabrojati i opisati osnovne karakteristike arheoloških istraživanja prahistorijskih,				

	antičkih i srednjovjekovnih lokaliteta sa područja Bosne i Hercegovine – opisati glavne procese unutar bosanskohercegovačke arheologije XIX, XX i XIX stoljeća
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Pregled i upoznavanje sa razvojnim fazama i metodološkim školama bosanskohercegovačke arheologije.
2.	Najranija svjedočanstva putopisaca o arheološkom djelovanju u Bosni i Hercegovini.
3.	Antikvarizam na prostoru Bosne i Hercegovine tokom XIX stoljeća.
4.	Počeci znanstvene arheologije na prostoru Bosne i Hercegovine.
5.	Arheologija Bosne i Hercegovine u okvirima Osmanskog carstva.
6.	Osnivanje Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine i začeci organiziranih arheoloških istraživanja na prostoru Bosne i Hercegovine.
7.	Arheolozi XIX stoljeća u Bosni i Hercegovini i Kongres evropskih antropologa i arheologa u Sarajevu 1894. godine.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Arheologija Bosne i Hercegovine između dva Svjetska rata.
10.	Bosanskohercegovačka arheologija u okvirima nekadašnje Jugoslavije.
11.	Odnos bosanskohercegovačke arheologije prema ilirskom pitanju u okvirima Jugoslavije.
12.	Osnivanje Centra za balkanološka ispitivanja i znanstveni skupovi tokom druge polovine XX stoljeća.
13.	Pregled najznačajnijih arheoloških istraživanja na prostoru Bosne i Hercegovine.
14.	Razvoj bosanskohercegovačke arheologije u periodu nakon raspada bivše Jugoslavije.
15.	Pregled arheoloških kultura na prostoru današnje Bosne i Hercegovine.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)

- Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.
- Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.
- Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra
(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	B o j bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10
2	Izrada eseja na zadanu temu	10	10
3.	Parcijalna provjera znanja	40	40
4.	Završna provjera znanja	40	40
Ukupno: 100 bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Aktivnost tokom nastavnog procesa:
Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa
- Izrada eseja na zadanu temu:
Pisanje eseja o temama vezanim za materiju koja se obrađuje tokom nastavnog procesa
- Parcijalna provjera znanja:
Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa
- Završna provjera znanja:
Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra

Napomena:

Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
- b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
- c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
- d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
- e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;

	f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Balme, J. (Ed.), Pateron, A. (Ed.), <i>Archaeology in Practice, A Student Guide to Archaeological Analyses</i>, Oxford, 2006. 2. Bradley R., <i>The Past in Prehistoric Societies</i>, Routledge, New York 2009. 3. Čović, B., <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976. 4. Diaz-Andreu, M., <i>A World History of Nineteenth-Century Archaeology, Nationalism, Colonialism, and the Past</i>, Oxford, 2007. 5. Dyson, S. L., <i>In Pursuit of Ancient Pasts, A History of Classical Archaeology in the Nineteenth and TwentiethCenturies</i>, New Haven & London, 2006. 6. Grin, K., <i>Uvod u arheologiju</i>, Beograd, 2003. 7. Sklenar, K., <i>Archaeology in Central Europe: the First 500 Years</i>, New York, 1983. 8. Težak-Gregl, T., <i>Uvod u prapovijesnu arheologiju</i>, Zagreb, 2011. 9. Kaljanac Adnan, <i>Historija arheologije. U potrazi za prošlošću</i>. Sarajevo, 2014. 10. Novaković Predrag, <i>Historija arheologije u novim zemljama Jugoistočne Evrope</i>, Sarajevo, 2014.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fahlander, F. (Ed.), Oestigaard, T. (Ed.), <i>Material Culture and Other Things, Post-disciplinary Studies in the 21stCentury</i>, Vällingby, 2004. 2. Härke H. (Ed.), <i>Archaeology, Ideology and Society, The German Experience</i>, Frankfurt; Berlin; Bern; Bruxeles; New York;Oxford; Wien, 2002. 3. Harris, E. C., <i>Principles of Archaeological Stratigraphy</i>, London, 1989. 4. Hodder, I., Hutson, Scott, <i>Reading the Past, Current Approaches to Interpretation in Archaeology</i>, Cambridge, 2003. 5. Hodder, I., <i>Theory and Practice in Archaeology</i>, London, 2005. 6. Insoll, T., (Ed.), <i>The Archaeology of Identities</i>, New York, 2007. 7. Jones, A., <i>Archaeological Theory and Scientific Practice</i>, Cambridge, 2002. 8. Jones, S., <i>The Archaeology of Ethnicity, Constructing identities in the past and present</i>, London, 1997. 9. Klejn L. S., <i>Arheološka tipologija</i>, Ljubljana, 1988. 10. Mumford, L., <i>Grad u historiji</i>, Zagreb, 1988. 11. Radcliffe Brown, A. R., <i>Struktura i funkcija u primitivnom društvu</i>, Beograd. 12. Renfrew, C. (Ed.), Bahn, P. (Ed.), <i>Archaeology, The Key Concepts</i>, London and New York, 2005. 13. Renfrew, C. (Ed.), Scarre, C. (Ed.), <i>Cognition and Material Culture: The Archaeology of Symbolic Storage</i>, Cambridge,1998. 14. Roberts, B. W. (Ed.), Linden, M. V. (Ed.), <i>Investigating Archaeological Cultures, Material Culture, Variability, andTransmission</i>, Springer New York, Dordrecht, Heidelberg, London, 2011. 15. Shennan, S. (Ed.), <i>Archaeological Approaches to Cultural Identity</i>, London, 1994. 16. Steward J. H., <i>Teorija kulturne promene, metodologija višelinjske evolucije</i>, Beograd, 1981.

	<i>17. Suić, M., Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb, 1976</i>
Napomene	U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Neolit i eneolit				
Šifra/kod	FIL ARH 104	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 6; druga studijska grupa ECTS 2
Ciklus studija	I	Semestar	ljetni	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 12-14 Utorak 13-15 Srijeda 12-13	
Saradnik	Ime i prezime	ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 2 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet donosi opći pregled neolita i eneolita kao posebnog razdoblja prehistorije, s obzirom na posebnosti u njihovom sadržaju i arheološkoj građi prema drugim prehistorijskim razdobljima. To se izlaže kroz više tematskih cjelina: pojam i sadržaj neolita i eneolita, proces neolitizacije, s periodizacijom, kronologijom i teritorijalnokulturnom podjelom; pregled neolitskih i eneolitskih kultura Bliskog istoka, egejskog područja i Evrope, s posebnim osvrtom na kulture iz podunavsko-panonske regije; otkriće metala, gdje se i kako se to odvijalo, sa svim posljedicama koje su prozišle iz tog događaja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta stjecanje općih znanja o ovom prehistorijskom razdoblju tokom kojeg je došlo do revolucionarnih promjena u načinu privređivanja, a to su obrada zemlje i uzgoj stoke kao glavne pojave. Ovo je imalo dalekosežne posljedice u životu čovjeka. Nije ništa manje značajno ni otkriće metala na kraju neolita, a koje je izvršilo daljnju revoluciju u načinu života ljudi.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none"> – moći opisati osnovne karakteristike neolitskog i eneolitskog perioda – moći opisati značaj neolitske revolucije, kao i način širenja neolitskog paketa – opisati glavne procese koji su pratili prvo otkriće metala – opisati različite metode i metodološke pristupe koji se koriste pri ispitivanju 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa literaturom. Opće značajke neolita; periodizacija i hronologija. Modeli neolitizacije.
2.	Pretkeramički neolit i protoneolit Bliskog istoka.
3.	Pretkeramički neolit i protoneolit egejskog bazena. Protoneolit u Evropi. Kultura Lepenskog Vira.
4.	Balkansko – anadolski kompleks rane slikane keramike. Rani neolit egejskog prostora - Sesklo kultura. Starčevački kulturni kompleks; Anzabegovo - Vršnik i Koros kultura.
5.	Rani neolit srednje Evrope – Linearnotrakasti kulturni kompleks. Srednji neolit egejskog bazena. Dimini kultura. Srednji neolit panonsko – podunavskog prostora.
6.	Kasni neolit – opće značajke. Balkansko – anadolski kulturni kompleks crnopolirane keramike - vinčanska kultura, Larissa kultura, sopotska kultura.
7.	Kasni neolit srednjeevropskog i panonsko – podunavskog prostora. Lendelski kulturni kompleks.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Opće značajke eneolita. Teorije o prostoru nastanka eneolita. Hronologija. Problem periodizacije eneolita. Problem eneolita egejskog prostora.
10.	Metalurgija ranog eneolita. Rani eneolit Karpatskog bazena. Tiszapolgar i Bodrogkeresztur kompleks. Boleraz i Černavoda kulturni kompleks.
11.	Rani eneolit Bugarske; Marica, Gradešnica, Poljanica i Sava kulture. Rani eneolit panonsko – podunavskog prostora. Lasinjska kultura.
12.	Metalurgija razvijenog eneolita. Razvijeni eneolit istočnog Balkana i crnomorskog područja. Kulture Karanovo VI-Kodžadermen-Gumelnița; Krivodol-Salcuța-Bubanj; Varna.
13.	Metalurgija kasnog eneolitika. Pojava ostava kasnog eneolitika.
14.	Kasni eneolitik panonsko – podunavskog prostora i Srednje Evrope. Badenski kulturni kompleks. Kostolačka kultura. Koçofeni kultura.
15.	Vučedolski kulturni kompleks, nastanak, geneza, razvoj, keramička proizvodnja, metalurška djelatnost. Kulturni tipovi vučedolskog kulturnog kompleksa.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)

- Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.
- Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi.
- Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji.

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40
3.	Završna provjera znanja	50	50
Ukupno: 100 bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Aktivnost tokom nastavnog procesa:
Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa
- Parcijalna provjera znanja:
Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa
- Završna provjera znanja:
Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra

Napomena:

Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
- b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
- c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
- d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
- e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
- f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dimitrijević, S., Majnarić-Pandžić, N., Težak-Gregl, T., Prapovijest, Zagreb, 1998. 2. Durman, A., Metalurgija vučedolskog kulturnog kompleksa, Opuscula archaeologica 8, Zagreb, 1983. 3. Garašanin, M., Praistorija Srbije, I, II, Beograd, 19736. 4. Jovanović, B., Metalurgija eneolitskog perioda Jugoslavije, Beograd, 1971. 5. Praistorija jugoslavenskih zemalja, knjiga II i III, Sarajevo, 1979. 6. Težak – Gregl, T., Uvod u prapovijesnu arheologiju, Zagreb, 2011 7. Perles, C., The Early Neolithic in Greece, Cambridge, 2001 8. Grupa autora, Darovi Zemlje neolitik između Save, Drave i Dunava
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Srejšović, D., Lepenski vir, Beograd, 1969. 2. Vasić, M., Praistorijska Vinča, knjiga I, Beograd, 1932. 3. Vasić, M., Praistorijska Vinča, knjiga II, Beograd, 1936. 4. Vasić, M., Praistorijska Vinča, knjiga III, Beograd, 1936. 5. Vasić, M., Praistorijska Vinča, knjiga IV, Beograd, 1936 6. Draga Arandjelović-Garašanin, Starčevačka kultura, Ljubljana, 1954. 7. Tasić, N., Badenski i vučedolski kulturni kompleks u Jugoslaviji, Beograd, 1967. 8. The Cambridge Ancient History, I/1, Prolegomena and Prehistory, Cambridge, 1998. (Anatolia before c. 4000 B.C.; str. 304–326). 9. Batović, Š., Stariji neolit u Dalmaciji, Zadar, 1966.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metalno doba				
Šifra/kod	FIL ARH 107	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 6; druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I	Semestar	ljetni	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 12-14 Utorak 13-15 Srijeda 12-13	
Saradnik	Ime i prezime	ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar 0; vježbe 3 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Otkriće bronce i njen značaj u daljnjem razvoju materijalne kulture čovjeka. Brončanodobne kulture i njihova žarišta. Odnos Istoka i Egeje sa Evropom u razdoblju bronce. Odnos brončanodobnih regija u Evropi: Italija, Balkanski poluotok, Balkan, Podunavlje itd. Oblikovanje etničkih skupina (Kelti, Grci, Italici), društvena stratifikacija – stalež ratnika, njihova oprema – naoružanje (konj, kola), rat, posljedice migracija početkom II milenija p.n.e., kulturne i etničke promjene: integracije, homogenizacije, osebujni oblici razmjene robe i ideja između Sredozemlja/Egeje i Podunavlja, uloga istočnog Sredozemlja u oblikovanju evropskog brončanog doba (Mikena i dr.). Otkriće željeza i njegove posljedice. Prve metalurgije u Evropi. Starije željezno doba – halštat. Halštatske kulture u Evropi. Umjetnost i duhovna kultura starijeg željeznog doba. Etnička slika Evrope u halštatsko doba. Mlađe željezno doba – La Tène. Opća obilježja latenskog doba. Izrada nakita, naselja i nekropole, duhovna kultura u latensko doba, etnička slika Evrope u latensko doba. Seoba Kelta i njene posljedice.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studenta sa stvaranjem brončanodobnih i željeznodobnih kultura Evrope, posebno sa područjem koje su naseljavale populacije iz kojih nastaju historijski Germani, Grci, Kelti i Rimljani. Definirati kulturni razvoj brončanog i željeznog doba Evrope te upoznati studente sa osnovnim segmentima materijalne kulture evropskih perioda bronce, halštata i La Tène. Definiranje kulturnih promjena od početka brončanog doba do otkrića željeza. Razvoj metalurgije i tehnike obrade metala kroz periode brončanog i željeznog doba. Kontakti i interakcija kontinentalnog područja sa egejskim kulturama II i I milenija p.n.e. te posljedice tih veza.				
Ishodi učenja	Student će:				

	<ul style="list-style-type: none"> – moći opisati osnovne karakteristike brončanog i željeznog doba – biti upoznat sa najvažnijim kulturnim pojavama željeznog doba na području Evrope i Bliskog Istoka – znati opisati različite teorije porijekla željeznodobnih populacija Evrope – znati osnovni tok razvoja metalurgije brončanog i željeznog doba Evrope – moći opisati osnovne karakteristike duhovne i sepulkralne kulture brončanog i željeznog doba na području Evrope
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje sa prahistorijskom geografijom Evrope i eneolitskim kulturama pred početak brončanog doba.
2.	Otkriće bronce i pojava metalurgije, značaj za dalji razvoj materijalne kulture čovjeka.
3.	Sirovine i rudni resursi brončanog doba na prostoru Evrope .
4.	Upoznavanje sa brončanodobnim metalima i njihovim osnovnim karakteristikama.
5.	Metalurški procesi brončanog doba.
6.	Obrada bakra, kositra i bronce.
7.	Brončano doba na prostoru Egeje.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Otkriće željeza; prva pojava metalurgije željeza u Evropi i njihove posljedice.
10.	Mlađe željezno doba – La Tene. Opće značajke La Tene – a i periodizacija. Najznačajniji arheološki materijal La Tene – a.
11.	Hochdorf, Grauballe, Manching, Vix, Heuneburg, Kleinklein.
12.	Danebury, Maiden Castle.
13.	Kelti i Cezar. Kelti i Velika Britanija.
14.	Kelti i Rim.
15.	Ratnici, pogrebni ritual i religija željeznog doba Evrope.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji. 																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Parcijalna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa • Parcijalna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa • Završna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Parcijalna provjera znanja	40	40	3.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																		
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40																		
3.	Završna provjera znanja	50	50																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p>																				

	f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Coles, J. M., Harding, A. F., The Bronze Age in Europe, London, 1979. 2. Collis, J., The Celts, Origins, Myth Inventions, Gloucestershire, 2010. 3. Collis, J., The European Iron Age, London and New York, 2003. 4. Harding, A. F., European Societies in the Bronze Age, Cambridge, 2000. 5. Pare C.F.E. (Ed.), Metals Make The World Go Round, The Supply and Circulation of Metals in Bronze Age Europe, Oxford, 2000.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cunliffe, B., The Ancient Celts, London, 1997. 2. Earle, T. (Ed.), Kristiansen, K. (Ed.), Organizing Bronze Age Societies, Cambridge, 2010. 3. Harding, A. F., „Europe and Mediterranean in the Bronze Age: cores and peripheries”, u: Trade and Exchange in Prehistoric Europe 4. Harding, A. F., The Mycenaens and Europe, London, 1984. 5. Haywood, J., The Celts, Bronze Age to New Age, Harlow, 2004. 6. Henderson, J. C., The Atlantic Iron Age, Settlement and identity in the first millennium BC, London and New York, 2007. 7. Howard D., Bronze Age Military Equipment, South Yorkshire, 2011. 8. Kristiansen, K., Larsson, T. B., The Rise of Bronze Age Society, Cambridge, 2005. 9. Peroni R., „Protostoria dell Italia continentale.La penisola italiana nell eta dell bronzo e del ferro”, u: PCIA, 9, 1989. 10. Rankin, D., Celts and the Classical World, London, 1996. 11. Stošić J. P. (Hrsg.), Antički Grci na tlu Hrvatske, Zagreb, 2010. 12. Winter, H. E., A History of the Celts, East Sussex, 2004.
Napomene	U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 2				
Šifra/kod	FIL ARH 212	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 5; druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I	Semestar	ljetni	Ak. godina	II
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Metalno doba Bosne i Hercegovine i okruženja 1				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 12-14 Utorak 13-15 Srijeda 12-13	
Saradnik	Ime i prezime	ass. Jesenko Hadžihasanović, MA			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Pon: 12-14 Uto: 12-14 Srijeda: 12-13	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 0; vježbe 2 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet upoznaje studenta s događajima koji su uslijedili na prijelazu iz II u I milenij stare ere kada dolazi do prve pojave željeza kao novog metala u upotrebi. Intenziviranje kontakata i različitih interakcija među kulturama na lokalnom i širem nivou. Promjene u materijalnoj kulturi i različiti segmenti društvenog raslojavanja. Predmet upoznaje studenta s najznačajnijim lokalitetima željeznog doba, kneževskim grobovima i različitim aspektima materijalne i duhovne kulture željeznog doba Bosne i Hercegovine i okruženja				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studenta s procesima koji su se odrazili i na područje susjednih zemalja i današnje Bosne i Hercegovine od početka upotrebe željeza. Predmet detaljnije razrađuje problem Ilira – nosilaca metalnih kultura na širem balkanskom prostoru.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none"> – biti upoznat sa najvažnijim kulturnim pojavama željeznog doba na području Bosne i Hercegovine i zapadnog Balkana – znati opisati različite teorije porijekla željeznodobnih populacija zapadnog Balkana – znati osnovni tok razvoja metalurgije željeznog doba na zapadnom Balkanu – moći opisati osnovne karakteristike duhovne i sepulkralne kulture željeznog doba na području zapadnog Balkana 				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanja studenata s tematikom i literaturom. Upoznavanje sa prahistorijskom geografijom Bosne i Hercegovine i okolnih zemalja, te kulturnih prilika pred početak željeznog doba.
2.	Liburnska kulturna grupa
3.	Japodska kulturna grupa
4.	Srednjodalmatinska kulturna grupa
5.	Daljska kulturna grupa
6.	Bosutska kulturna grupa
7.	Sremska kulturna grupa
8.	Provjera znanja studenata
9.	Kulturna grupa Martijanec-Kaptol
10.	Kulturna grupa Donja Dolina – Sanski Most
11.	Glasinačka kulturna grupa željeznog doba.
12.	Srednjobosanska kulturna grupa.
13.	Kneževski grobovi željeznog doba Bosne i Hercegovine i okolnih zemalja
14.	Različiti oblici materijalne i duhovne kulture u željeznom dobu Bosne i Hercegovine i okolnih zemalja
15.	Keltski uticaji na području Bosne i Hercegovine i okolnih zemalja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji. 																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="504 701 1490 920"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Parcijalna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td></td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa • Parcijalna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa • Završna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Parcijalna provjera znanja	40	40	3.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																		
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40																		
3.	Završna provjera znanja	50	50																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <p>1. Babić S., Poglavarstvo i polis; Starije gvozdeno doba centralnog Balkana i grčki svet, Srpska akademija nauka i umetnosti, Balkanološki institut, Posebna izdanja 81, Beograd, 2004.</p>																				

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Balen-Letunić D. (Ed.), Ratnici na razmeđu istoka i zapada, starije željezno doba u kontinentalnoj Hrvatskoj, Zagreb, 2004. 3. Benac, A., „Neki etnički problemi prehistorijskih stanovnika Bosne i Hercegovine”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., VIII (1953). 4. Benac, A., „O učešću Ilira u egejskoj seobi”. U: Arheološki radovi i rasprave, IV-V, JAZU, Zagreb, 1967. 5. Benac, A., Čović, B., Glasinac I (1956), II (1957). 6. Čović, B. (Ed.), Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1988. 7. Ćuknić M. i Jovanović B., Ilirska kneževska nekropola u Atenici, Čačak 1966. 8. Garašanin M., Praistorija Srbije, Tom II, Beograd, 1973. 9. Lisičar P., Crna Korkira i kolonije antičkih Grka na Jadranu, Skopje, 1951. 10. Palavestra A., Kneževski grobovi starijeg gvozdenog doba na centralnom Balkanu, Srpska Akademija Nauka i Umetnosti, Balkanološki institut, Beograd, 1984. 11. Praistorija jugoslavenskih zemalja, knjiga V, Sarajevo, 1987. 12. Sokolovska V., Etničkite nositelji na trebeniškata nekropola, Skopje, 1997
	<p>Dodatna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Čović, B., „Praistorijsko rudarstvo i metalurgija u Bosni i Hercegovini”. U: Godišnjak, XXII (2), Centar za balkanološka ispitivanja, Sarajevo, 1983. 2. Čović, B., Od Butmira do Ilira, Sarajevo, 1976. 3. Marić, Z., „Donja Dolina”, U: Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s., XIX (1964). 4. Radimski, V., „Prehistorička sojenica kod Ripača blizu Bišća”, u: Glasnik Zemaljskog muzeja, Sarajevo, V (1893). 5. Stošić J. P. (Hrsg.), Antički Grci na tlu Hrvatske, Zagreb, 2010. 6. Vasić R., Kulturne grupe starijeg gvozdenog doba u Jugoslaviji, Beograd 1973.
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija, Katedra za arheologiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metodologija naučnih istraživanja				
Šifra/kod	FIL ARH 434	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	ECTS 6; druga studijska grupa ECTS 3
Ciklus studija	I	Semestar	Ijetni	Ak. godina	I
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski/Hrvatski/Srpski				
Nastavnik	Ime i prezime	doc.dr.Adnan Kaljanac			
	Kontakt podaci	Kabinet: 252 E-mail: adnan.kaljanac@ff.unsa.ba Telefon: 033/253-222	Termin konsultacija	Ponedjeljak 12-14 Utorak 13-15 Srijeda 12-13	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar 0; vježbe 0 druga studijska grupa – predavanja 2; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Studenti se uče kako se primjenjuje metodologija naučnog rada u arheologiji, koji su principi ove nauke, značaj i uloga drugih nauka u arheološkim istraživanjima, te kako se vrši primjena komparativne metode u proučavanju iskopanog materijala. Osim toga, vrši se osposobljavanje studenata za pravilno diferenciranje bitnog od nebitnog u obradi materijala, njegovo rangiranje, neophodnost suradnje s ostalim naučnim disciplinama itd. Posebna pažnja se posveduje uputama o kontinuitetu kultura, periodizaciji, kronologiji i etnogenezi.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da se student upozna sa osnovnim principima naučno-istraživačkog rada u arheologiji kao specifičnoj naučnoj grani. Student se obučava da pravilno, odnosno metodološki, dođe do materijala na terenu, i da ga potom metodološki obradi i predstavi javnosti.				
Ishodi učenja	Student će: <ul style="list-style-type: none"> – dobiti potrebna znanja o osnovni principima naučno-istraživačkog rada u arheologiji – moći da ocijeni metodologiju pomoću koje je izvršeno neko naučno istraživanje – moći da navede sve dijelove naučnog rada – moći da navede sve vrste naučnog rada 				

	<ul style="list-style-type: none"> – moći da efikasno izvrši rangiranje važnosti arheološkog materijala koje je predmetom naučnih istraživanja – moći da prepozna u kojim situacijama je potrebno se konsultovati sa predstavnicima drugih naučnih disciplina (geolozi, doktori, metalurzi, i sl.)
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvod: osnovna svojstva naučnoistraživačkog rada i metoda; najčešće korišćene metode u društvenim naukama i religijskim studijama.
2.	Istraživanje i teorija: naučne činjenice i naučna teorija.
3.	Faze istraživačkog procesa: izbor teme, izrada plana, definiranje hipoteze, sakupljanje podataka, analiza i raspored građe, pisanje istraživačkog izvještaja.
4.	Ustaljeni dijelovi naučnog članka (ili radnje): naslov, (predgovor), uvod, razrada, zaključak, (bibliografija), sažetak, (indeks), (dodatak), (sadržaj).
5.	Kompozicija različitih pisanih sastava: pisanje stručnih, preglednih i naučnih radova; esej, seminarski i diplomski rad; pisanje teze (magistarske i doktorske).
6.	Dokumentarna podloga rukopisa: citati i podnožne napomene. Ilustracije.
7.	Sastavljanje radne bibliografije: za pisanje članka; za pisanje knjige. Priprema konačne bibliografije.
8.	Provjera znanja studenata
9.	Prikupljanje građe. Organizacija i raspored prikupljene građe. Struktura rada: odjeljci, pododjeljci, paragrafi. Označavanje planom predviđenih dijelova rada.
10.	Redigiranje završne verzije rukopisa.
11.	Lektura i korektura rukopisa. Pravopisna i gramatička korektnost rukopisa.
12.	Odlikenaučnogstila. Poželjnestilskeodlikenaučnograda.
13.	Forma rada: tehnička obrada i korigiranje rukopisa.
14.	Usmeno prikazivanje rezultata naučnog rada. Odbrana rada. Odbrana teze. Kritičke primjedbe.
15.	Procjena naučnoistraživačkog rada: ocjena eseja, ocjena seminarskog ili diplomskog rada, ocjena teze.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje predavanja gradiva u učionici u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Održavanje vježbi koja prate nastavno gradivo obrađeno na predavanjima, a u grupama koje broje do 25 studenata, a uz pomoć prezentacija i video prezentacija prema potrebi. • Organizacija diskusija između studenata na zadanu temu, gdje zavisno od kompleksnosti teme o kojoj se diskutuje i broja prisutnih studenata nastavni kadar obnaša ulogu moderatora diskusija ili sudjeluje u samoj diskusiji. 																				
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="504 853 1490 1066"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost tokom nastavnog procesa</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Parcijalna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnost tokom nastavnog procesa: Praćenjem nastavnih aktivnosti, konstruktivnim učestvovanjem u diskusijama koje nastavnik ili saradnik započnu tokom nastavnog procesa • Parcijalna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji do 8. sedmice nastavnog procesa • Završna provjera znanja: Usmena provjera znanja koje je student imao priliku da usvoji u nastavnom procesu tokom cijelog semestra <p>Napomena:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10	2.	Parcijalna provjera znanja	40	40	3.	Završna provjera znanja	50	50	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Aktivnost tokom nastavnog procesa	10	10																		
2.	Parcijalna provjera znanja	40	40																		
3.	Završna provjera znanja	50	50																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				

Literatura	<p><i>Literatura:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bietti Sestieri, A. M., Protostoria, Teoria e pratica, Roma, 1996. 2. Daniel, G., A Hundered and Fifty Years of Archaeology, London, 1978. 3. Hodder, I., Reading the Past: Current Approaches to Interpretation in Archaeology, Cambridge, 1986. 4. Klejn, L. S., „Panorama teoretske arheologije”, u: Arheo, 1, 2, Ljubljana, 1981. 5. Trigger, G. B., A History of Archaeological Thought, Cambridge, 1989. <p>Dodatna</p>
Napomene	<p>U toku izvođenja nastave, moguće su okolnosti izdavanja vrijednih publikacija, koje se mogu unijeti u dodatnu ili obaveznu literaturu. Ovakve okolnosti se moraju pravovremeno najaviti studentima, a najmanje 1 mjesec prije završnog ispita. Svu literaturu dodanu na takav način obezbjeđuje predmetni nastavnik.</p>